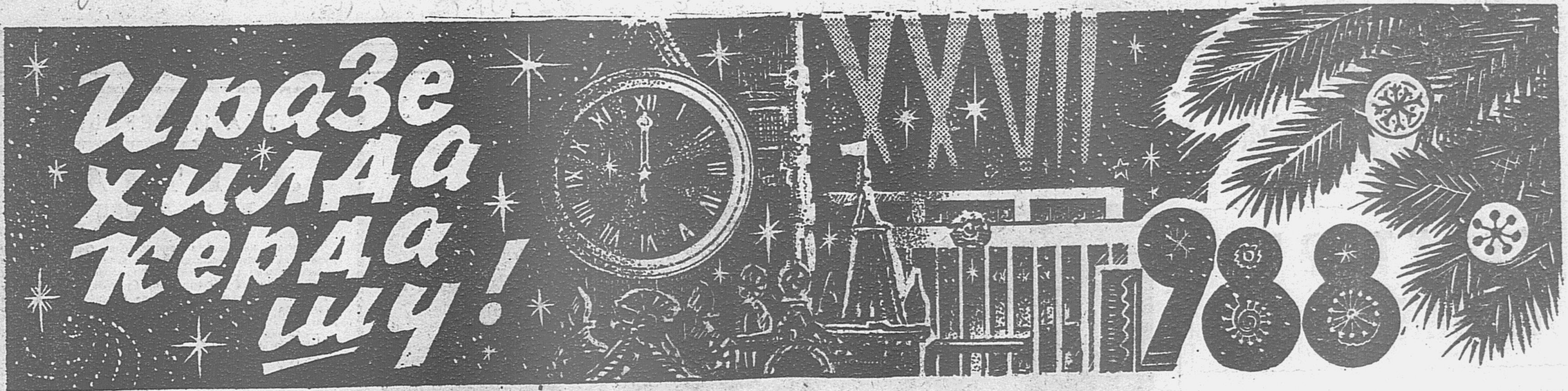

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ПIЬАРАСКА, 1 ЯНВАРЬ, 1988 ШУ. ★ № 1 (7503). ★ Мах 3 коп.

Хь. Осмиев

ДОДАЧА ШЕРАГА

Турпал санна, балхах даьлла
КIай а денна,
Додаш латт хьо, къаьна шу,
Хьайха халкъа беркат даьнна,
Чухьа, ара
Толам баьккха доккха шу.

Укх лаьттан тIа Iа мел
даьраш —
МассагI да ужI —
ЛаьрхIа, дийца саг варгвац,
Нагахь санна язде, аьнна,
Дагадехача, —
Каьхат, къоалам тоъаргдац.

Даьд Iа наха чуIе цIенош,
Доккхий гIирсаш,
Ялаташ, хьайбаш дебадаьд,
КIоаргагI йийллай лаьттан
ченаш,
Даьхен коа тIа
Ганзий аргIаш оттадаьд.

Сиглен къайле дIахо тохкаш
Даьд Iа балхаш,
Керда седкъий лотадаьд,
Балха дунен халкъий безам,
Вошал, доттагIал
ЧIоагIагI хургдар леладаьд.

Герзе кхувд хьаьрбаьннараш,
Хьалхьа белча
Шоай гIанда тIа хувшабаьб.
Юкъ-юкъера чIегилг
йоаккхаш,
Машар духьа,
«Шийла ша» Iа бошабаьб.

Iа мел даьчун бизза
хамбеш,
Раьза хинна
Накъа доаккх хьо, дода шу,
Даькъал дувцаш, ловцаш
доахаш.
Цох бIубенна
ДоагIачунга моаршал лу.

Низах дизза керда доагIар
БочагI да вай
Накъадаьккха додачул,
Сийрда кхоане гаргаозаш,
Вахар тоадеш
Боаккхаргба цо цхьаькха мул.

КамаьршагIа, беркатегIа
Из хургдолга
Хьона, сона шаьра хов,
Цудухь да из, дегаш делаш,
ХIара шун тIа
Тховсар дувла пелай зов.

КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. ГОРБАЧЕВА советски халкъага
КЕРДАЧА ШЕРА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

ТIеххьара минуташ дагаръеш да историе чухь дусаш доала 1987 шу. Сага, халкъа вахаре хIара шу кердадаккха йиш йоацаш ший тайпара хул.

Вайна, советски наха, 1987 шу керттерча даькъе дагалаттаргда из Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара шу хиларах тарра.

Дерригача дунено боаггIача тайпара мах беш да вай революцен маIан, дунен цивилизацен кхелашта цо еш йола влияни.

Юбилейни деношка воай таханара уйлаши гIулакхаши вай нийсдир воай историе Iуйрийнарча сахьаташца, ленински идеяшца, уж вахара юкъейоалаяра хьалхарча опытаца.

Вай дегашка цIаькха а цIаькха а тешам белар — ленински идеяш котйоалаш йоагIа, революци дIахойодаш латт.

Из дIахойода прогресса новкъа, социализма новкъа вай обществос юхаберзабе йиш йоацаш беча боламе.

Из дIахойода машараи герз дIадаккхараи тIехьа, адамле хIалак ца хулаш яхийтараи дегIайоалаяраи тIехьа вай лоаттабеча къовсаме.

ДIадода 1987 шу кIоаргача хувцамий, йоккхача решеней, тIатеIIа беча балха шу дар.

Парте Центральни Комитета январьскии июньскии Пленумий решенеша, дерригача халкъо дийцачеи тIайийцачеи предприятех долча паччахьалкхен Законои вай обществе революционни перестройка яра керттера лостамаш белгалдаьхад.

Ер шу цун хьалхара этап чакхйоаккхаш санна да. Цу этапана эггара доккхагIа карагIдаьннар — мехка этта керда политически а нравственни а хьал.

Сеца латтача хьалера арайоалаш латт общество, мехка гIулакхаш чакхдахара тIадерзадаь дола советски наьха общественни хьинари бехктокхами тIа-тIа алсамбоалаш боагIа.

Дийнлуш доагIа цIенача, хила ма боаггIара болча къахьегама сий дар.

Общественни вахаре тIа-тIа чIоагIлуш латт доагIар чIоагIа хьадехалга, критикеи самокритикеи, шеръеннай демократизми гласности.

Цхьабакъда, перестройка атта а цхьаккха новкъарле йоацаш а дIайодац. Деррига а массахана а лаьрхIа хиннача бесса сихха чакхдалац. Ширдаьнначо тIемаца мара дIалац никъ кердачунна.

Цхьабакъда, из озадала дезаш хIама дац. Цул совгIа, халонех бIукъожабаь юхадовла а йиш яц. Вай хьалаьцар вай воаш а, беррига вай мохк а эргабоаккхаргбола Iаламате доккха гIулакх да. Кхетадеш да, из ше-шегIа хургдоацилга. Цу даькъе вай массане а цхьана низ тIабохийталга эшаш да.

Перестройка яра парте тIайийца никъ тIа-тIа чIоагIагIа хьаллоацилга хоалу вайна. ХIара дийнахьа вай халкъо дикагIа кхетаду керда декхараш тIехьатетта йиш йоацалга.

Из бухсоццача кхаьчача — эггара лоархIамегIдар, эггара керттердар.

Перестройко тIа-тIа чIоагIагIа воздействи ю вай экономикана.

ДIадода шу боахамерча гIулакхашта аттачарех дацар. ХIаьта а, промышленноста, капитальни гIишлош еча, юрта боахаме, транспорте долча во доацача хьокхамашца чакхдоаккх вай из.

УнахцIено лораелга, Iилмеи техникеи, гIулакхаш дара сфера дегIайоалаеча йоккхий социальни программаш чакхйоахаш я. ЛийрхIачул дукхагIа хьалъяьй нах Iеш бола фусамаш мехка ерригача регионий городашкеи юрташкеи. Бакъда, новкъостий, цу дерригнех лаьца дувцаш, вай дика кхетаду, наьха вахарера дуккха, а дIадехараш вай экономика кхоачаш ца делга. ДIахойодача хана вайга хьежаш ба Iалаьмате боккха а атта боаца а болх.

ХьатIакхоачаш латтача шеро перестройка керда этап дIайолаергья. Общества вахара ерригга оагIонаш — материальнияраш санна, иштта духовнияраш а йолаш, кIоаргга эргаяхара наькъа тIа бехктокхаме этап хургья цох.

Вайна хьалкхашка латт шоайла бувзам бола керттераши декхар — обществе дIахо демократизаци яри радикальни экономически реформа яри.

1 январе болх бе дIадолалу паччахьалкхен предприятех дола Закон.

Из да — дукхагIйола къахьегама коллективаш йиззача хозрасчета, самофинансированеи самоуправленеи хьалашка болх бе а яха а йолалургхилар.

Из да — массава а производства бизза бола дай хила Iомабала безалга.

Из да — хIара коллективе творчески къахьегам, инициативеи бехктокхами, организованности дисциплинеи сийлахьа лоархIаш хулийталга.

Коммунистически парте Центральни Комитет тешаш я болхлой классо, ахархоша, интеллигенце, берригача а советски наха — вай историе хаьдда голатохача хана, хьалхагIа а цкъа хинна ца Iийннача хьисапе — лакхара нравственни дикал, патриотизм, сатохаш хилар, къахьегам безалга, хургдолчох тешаш хилар хьа а гойташ, перестройка наькъагIа боккха гIа боаккхаргхиларах.

ТIаккха, шеко а йоацаш, хIаране вахар материально толашагIа а духовно дIаьхегIа а хургда.

Хьамсара новкъостий! Вай дегIаахара перспективаш вай ювз адамлен машареча кхоаненца.

Кхы а дуккха де дезаргда герзи кхерами боаца дуне, халкъашта юкъе долча гIулакхашка дIа-хьа лоархIалга, дIа-хьа яхар кхетаделга, цхьана гIулакхаш леладелга керттера хургдола дуне хьадара.

Цунга кхачара дикка гIа баьккхаб хIанзле а. 1987 шу ховш ма хиллара, ядерни герз дIадаккхара исторически процесс дIайолаялара доазув къоастадеш хилар.

Вашингтоне хиннача советско - американски вIашагIкхетаре кхетар юкъерча боарамеи кIезигагIеи дола ядерни ракеташ дIаяхара хьакъехьарча договора кулгаш яздар — дунен политике йоккха событи а, кердача IаьдалагIа политически уйла яра котало а я.

Из ерригача дунен сообщества толам ба.

Эггара хьалхара гIа баькхаб — хала бале а чIоагIа лоархIаме а болаш. Адамлен хьашташ бахьан долаш баькхаб из.

Доккха а мах баь варгвоацаш а да советски халкъа карагIдаьннар. Турпалча низашца цо хьаяьй нийсархошца санна партнерашца къамаьл де таро вайна луш йола экономически, Iилма - техническиски, оборонни потенциал.

Вай халкъо тIатеIIа, низ кхо а ца беш машараи дIаюха дувцар кхетадараи тIехьа лоаттабу къовсам дунен цивилизаци метталоаттаяра тIехьарча, планета тIа машар чIоагIбара тIехьарча, Лаьттан тIарча берригача наьха цаI болча Iалаьмате боккхача болама дакъа а хинна дIаэттаб.

Кердача, 1988 шерага довл вай из къовсам айлургхиларах, массане а герзаш дIадахара, тешам чIоагIбара, паччахьалкхенашта юкъе машаре цхьана леладу гIулакхаш шердара наькъагIа керда практически гIа боаккхаргхиларах бIубенна долаш.

Вай духхьал дуне лорадаь Iе дагадац. Вай безам ба из дикагIа хилийта, цунца дукхагIа нийсхо а паргIато а хилийта. Вай тIехьа да гIулакхаца гуманизм чIоагIъеш болча, къахьегача сага сий лакхдеш болча машара.

Воай социальни де лерхIараш чакхдоахаш, социализм дегIайоалаеш, вайна гу мел айхха дувзаденна да из адамлен юкъара проблемаш къоастаярца.

Цу хьакъехьа вай перестройка адамлен юкъара лоархIам болаш я, хIаьта Iалаьмате боккха исторически бехктокхам вайна тIа а оттабу цо.

Новкъостий! Керда, 1988 шу вайх хIаранена, вай Даймехка, Лаьттан тIарча берригача цIена уйлаш йолча наха иразе хинна дIаотталда. Парте Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерагIа аз даькъала дувц шун Кердача шера цIей.

Керда шу даькъала дувцара дешашца кхайк вай вежарашха долча социалистически мехкий халкъашка, дунен тIарча воай доттагIашка.

Керда шу къахьегама, хьаькъала, гуманноста кердача коталоний, долче — машара а дикача гIулакхий а шу хинна дIаотталда.

Керда шу даькъала хилда шун, деза новкъостий!

ТОЛАМЕ ЧАКХЪЯЬННАЙ ЭГГАРА ДУКХАГIА ХА ЙОАККХАШ ЯЬ КОСМИЧЕСКИ ПОЛЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА ШОЗЗА ТУРПАЛА СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТА НОВ. Ю. В. РОМАНЕНКОНА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
УКАЗ

«Мир» яхача орбитальни Iилма-тохкама комплекса тIа йIаьххача ханара космически полет толаме чакхъяккхарахи из деш къонахчал а турпалал а гайтарахи Советски Союза шозза Турпала СССР летчика-космонавта **РОМАНЕНКО** Юрий Викторовича **Ленина** орден лойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 ш. 29 декабрь.

СОВЕТСКИ СОЮЗА ТУРПАЛА СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТА НОВ. А. П. АЛЕКСАНДРОВНА ЛЕНИНА ОРДЕНИ «ДОШО СЕДКЪА» ЯХА ШОЛЛАГIА МЕДАЛИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
УКАЗ

«Мир» яхача орбитальни Iилма-тохкама комплекса тIа космически полет толаме чакхъяккхарахи из деш къонахчал а турпалал а гойтарахи Советски Союза Турпала СССР летчика-космонавта **АЛЕКСАНДРОВ** Александр Павловича лойла **Ленина ордени «Дошо седкъа» яха шоллагIа медали.**

Советски Союза Турпала нов. А. П. Александровна карагIдаьнна денале гIулакх белгалдоаккхаш турпал ваьча моттиге бронза бюст оттайойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 ш. 29 декабрь.

ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА НОВ. А. С. ЛЕВЧЕНКОНА СОВЕТСКИ СОЮЗА ТУРПАЛ ЯХА ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
УКАЗ

«Мир» яхача орбитальни Iилма-тохкама комплекса тIа космически полет толаме чакхъяккхарахи из деш къонахчал а турпалал а гайтарахи летчика-космонавта **ЛЕВЧЕНКО** Анатолий Семеновича **Ленина** ордени **«Дошо Седкъа»** яха медали а луш **Советски Союза Турпал** яха цIи лойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 ш. 29 декабрь.

НОВ. А. С. ЛЕВЧЕНКОНА «СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ЯХА ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
УКАЗ

«Мир» яхача орбитальни Iилма-тохкама комплекса тIа космически полет чакхъяккхарах **«СССР летчик-космонавт»** яха цIи лойла **ЛЕВЧЕНКО** Анатолий Семеновича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 ш. 19 декабрь.

КЕРТТЕРЧА ГIУЛАКХИЙ ХА

ТХОАН район укх пятилетке социально а экономически а дегIаахарах лаьца дувцаш эггара хьалха тхона дагаух района къахьегамхоша, беррнгача наьсархоша дег тIара хьаллаьца, шерра могаеш йола перестройка. Ховш да, из е атта доацалга, укхаза кийчча рецепташ йоацалга. Бакъда, кIоаргга тешаш ба уж: цу наькъ тIа хинна а хIанзчул тIехьагIа хургйола а революционни эргалонаш беркатен тIехьале дика йолаши хургхиларах.

Перестройка йолаенна хьалхара ши шу хьанйцача, план дикка тIехкхоачашъяьй района промышленносто. Массаза а шоай декхараш кхоачашдеш хьайоагIа ремонтно-гIншлон управлени, «Назрановская» яха МПМК, мехлесхоз, мельзавод, маькх ю завод, кхыйола промышленни предприятеш, организацеш.

Къаьстта дика кайоал промышленноста болхлой наха эша тovараш арахецача. 1987 шера 19 бетта промышленни предприятеша арахийцай из продукци 37 миллион 400 эзар сома маьха.

Тхо раьза доацаш а тхона новкъа долаш а дукха хIамаш да район социально-экономически дегIаухача. Дукха дикагIа хургдар района промышленноста гIулакхаш, нагахьа санна «Электроинструмент» яха завод тIехьайнсаецаре. Кийча хиланзар из госприемка наькъ тIа яла. ХIаьта а госприемка йолалуча ханага диллача дикка хувцамаш хиннад цу заводе. ХIанз 90 процент а кхы совгIа а йола продукци арахец госприемках чакхъяьнначул тIехьагIа. ХIаьта а, хIанз дIаяьннаяц цига мелал, къаьстта кулгалхошта, специалисташта юкъера.

Иштта района гIулакхаш тIехьатетташ ший декхараш кхоачаш ца деш хьайоагIа кирпишкаш ю завод, вIалла вIаштIехьдоалаш дац цига наьха культурно - бытовой хьалаш тоаделга. Цудухьа дукха дIаух цигара болхлой. Уйла еш да тхо: фу хургдате из предприяти самофинансированеи самоокупаемостеи наькъа тIа яьлча, яхаш.

Районе къаьстта моттиг дIалоац нах квартирашца Iалашбара проблемо. 2000 шу хьатIакхоачаш хIара советски дезал квартира йолаш хила беза, аьнна оттадаь декхар кхоачашдеча кIезигадукха аьттув-м баьннаб тха. Масала, укх шера 6,1 эзар квадратни метр цIенош хьалдаьд районе, планагIа 5 эзар метр мара ца доагIача. Цул совгIа, бахача наха шоаш хьалдаьд 4,4 эзар квадратни метр цIенош. Дукха да уж е кIезига да? КIезига да наха эшачарга диллача. Тоъац гIишлон материалаш. Районе массехк пункт хьайийллай оаха уж нахага йохка, аьнна. Укх шера итт бетта уж ехкар 742 эзар сома маьха, йоагIачул 75 эзар сом кIезигагIа.

Хьалха дIанхача шерашка диллача, нонагIо меттахьаяккха карагIдаьннад тха городе а юрташка а соцкультбыта объекташ хьалъяра проблема. ХIанз дIаяла кийчъяь я СурхотIара амбулатори (100 саг чуэцаш я из дийнахьа), хIаьта 300 моттиг йола клуб а хьалъяьяла йоал цига. Долакха-Юртен ТIой-Юртен хьалъеш латт цу тайпара ши клуб. Кастта яьяргйолаш я Гамурзиевера керда юкъера школа, кхыйола тайп-тайпара объекташ. Дикка аттача даьннад района чура а арахьара а наькъаш тоаделга. Капитальни ремонт яьй 22 километр наькъашта, хьаяьй 14 километр йIаьха газопровод.

Из дика да, бакъда, тхона кхоачамбеш дац. Коммунальникаша во доал ду городерча цIеношта, подвалашка хиш латт, ханнахьа ремонт йиц. ВIалла ла йиш йоацаш долча хьале да городера гIашлой (тротуарни) наькъаш а. Нах леткъ хотта кегабеш лел тхо, яхаш. Нийса а леткъ. Цу хьаькъехьа доагIар де кийчо еш да тхо.

Во лел районе бувзама узела гIулакхаш. КIезигадукха уж тоадаларга догдоах оаха укх деношка эксплуатаце дIалуш йола бувзамхой керда контора болх бе йолаелча (4 эзар телефонни номера лаьрхIа я из).

Ала деза, укх тIеххьарча хана дикка эргадаьннад наьха бытовой хьашташ кхоачашдеча сфера гIулакхаш. Района бытовой управлене ший план кхоачашъяьй 102,3 процент. Бакъда, кхоачамбоацараш а дукха да цу балха тIа. ХIара сага-сих лаьрхIа гIулакх дара даькъе чIоагIа тIехьаюс тха район.

КЕРТТЕРЧА даькъе Наьсаре — аграрни район. Цудухьа юртбоахам дегIаахарга хьежжа мара низ хургбац района социальнии экономически дегIааха а. Хаоттам бахьан долаш дукха халонаш ла йийзар юртахой дIадахача шера. ХIаьта а нах духьала эттар цу халонашта, дикка толамаш даьхар цар, къаьстта хьайбай боахаме. ЦIаккха ца хиннача тайпара чIоагIа я укх Iай доакъара база. ХIара условни хьайбана 21,4 центнер доакъара единица йолаш Iалашдаьд доакъар. Цхьайолча совхозашка, масала, «Экажевский», «Маяк» яхача боахамашка из хьокхам кхы а лакхагIа ба.

Цу гIулакхо таро лу района хьайбай продукташ Iалашъяра планаш дикка тIехкхоачашъе. Укх шера 1915 тонн дулх дIаденнад районо, планагIа 1700 тонн йолча; йоагIача планал совгIа дIаяхьийтай 30 тонн шура, кхыйола юртбоахама продукци.

Карарча шера оаха белгалъяьча планашта юкъе тхона эггара хьалха дагайоаллар — нах балхаца Iалашбара программа. Дукха нах ба районе къахьега моттиг йоацаш. Тхоай мел йола таронаш оарцагIъяха лерхI оаха цу гIулакха. 1990 шу хьатIакхачалехьа 7 эзар саг производствана юкъевоалаве вIаштIехьдаргда тха. ХIаьта 2000 шу хьатIакхоачаш — 12 эзар.

Бехктокхаме хургда тхона 1988 шу. Предприятешка, совхозашка ший доал бе долларгда пачхьалкхен предприятех (объединенех) долча СССР Законо. Цо хьоаергья еррига боахама механизм, цун массайола маьже, массайола экономически рычаг. ХIара кулгалхочун, специалиста, болхлочун творчески хьаькъал эш цига. Цунга хьежжа оттаяьй оаха планаш а. Промышленни продукци арахецаргья 59,2 млн. сома маьха, 1987 шера хинначул 6,2 процент дукхагIа. Наха эша товараш арахецаргда 5 млн. сома маьха. Соцкультбыта объекташ хьалъергья — 6,9 млн. сома маьха. Царех хургья IаьлиЙ-Юрта хьалъе лерхIа 120 моттиг йола амбулатори, Долакха-Юрта ергйола берий беш, совхоз-техникуме ергйола 240 сага лаьрхIа общежити, нек ду бассейн чу а йолаш ТIой-Юрта хьалъергйола 700 моттиг йола школа, кхыйола объекташ. Районе хьалдергда 2,3 млн. сома маьха цIенош (110 квартира чуйола цхьа цIа а РАПО чотагIа хьалдергдола цхьацца-шишша квартира чуйола 15 цIа а долаш).

Газ чуюллалга дIахохьоргда Пхьилекъонгий-Юрта, СурхотIа, кхыча моттигашка. Иштта эргалонаш хургья наха эша гIулакхаш деча кхыча сферашка а.

Шоай экономически гIулакхаш дикка эргадаьха тоаде лерхI района ахархошен хьайбаш леладерашен. Цар дош деннад: 16700 тонн ялат (цу юкъе 12700 тонн хьажкIаш а йолаш), 26000 тонн шекара свеклаш, 5000 тонн коартолаш, 1720 тонн дулх, 8200 тонн шура, кхыйола юртбоахама продукци пачхьалкхенна дIаяла. Царех хIара цифра дукхха лакхагIа я 1987 шера хиннарел.

Иштта белгалдаккха лерхIаш ба наьсархой перестройка эггара лоархIамегIа дола 1988 шу.

А. БОНДАРЬ,
Назрановски райисполкома председатель.

Хьинарeча къахьегамца, дикача толамашца накъабаьхкаб кердача шера Назрановски района «Экажевский» совхоза бригадир Альдиев Iийса керте латтача № 2 йолча шурий - товарни ферма болхлой. ПланагIа яккха езар 2350 килограмм йолаш укхазарча доярнаша хIара Iаттагара яьккхай 3250 килограмм шура. Соахкарчул 240 килограмм дукхагIа а я из.

Иштта дика толамаш даха ферма коллективана гIо даьд совхоза администраце, парткомо наьха социальни хьаштий йоакхо яр бахьан долаш.

Шоайла шерра яхь йоаржаьй ферма доярнаша. Цу яхье даим а хьалха латташ хьабоагIарех ба Сурхоева ХIажар, Дарсигова Лиза, Алиева Хадишат, Дарсигова Iайна, Гермиханова Зарема, Писягина Нина. Иштта яхь ледаю цар № 1 йолча шурий-товарни ферма коллективаца а. Ераш, болча касткаста йоагIа цу ферма хьалхалатта доярка Терхоева Зула. ВIашн дагабувл уж.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) З. Терхоева, йижарашца Дарсигова Лизайцен Iайнацен яхьа итогех дувцаш я.

Р. АУШЕВА сур.т

Боахам лелабар—кердача хьалашка

КИЙЧА ДА

Ше-шийна финансировани еш, дIадахар юха меттаоттадеш, йиззача хозрасчетага ялара предприяти кийчъеш дукха балхаш де дийзар тха дIадаха шу чакхдоалаш. Цига кIезига хало нийсъяланзар. Масала, балха моттигашта а аттестаци е йийзар, болхлошта, инженерно-технически болхлошта, гIулакхерча наха аттестаци е йийзар. ХIаьта декабрь бетта гIулакхерча нахах ткъо саг кхычахьа балха ваха йиш йолаш мукъа а валийтар.

Из дош дийцар предприяте партбюро шеррача заседане, Нохч-ГIалгIай агропромкомбината директорий совете.

Пачхахьалкхен предприятех (объединенех) дола СССР Закон завода коллектива юкъарча собране дийцад оаха. Беррнгача болхлошта дIайовзийтай цо луш йола бокъонаш, из мел пайдане да. Къахьегама коллективо ший чура гIулакхаш ше къестаду, кадраш дIа-хьа нийсъелга, кхыдараш. ХIанзалца хьа санна лакхера указанеш яларга хьежаш дагIац тхо.

Еррига бригадаш хозрасчетагIа къахьега йолаялитай оаха, бригадерча болхлоех хIаране къахьегаме лоацача даькъа коэффициентага хьежжа алапи а луш. Цу гIулакхо совбаьккхаб наьха материальни безам. Уж дикагIа къахьега, кхомбе, хIаман хьурмат де гIерт. ДIабахача цхьайтта бетта продукци чуеттача цехерча цхьан бригадо кхойнр 14 эзар сома маьха шушаш.

Доалдара кердача системага предприяти йоаккхача дукха болх баьб гормолзавода керттерча экономиста Г. А. Алаудинова, къахьегама отдела инженера Г. Е. Быковас. Цар планироване кердача системагIа къа миншта хьегаргда хойташ болхлошца беседаш йир, занятеш чакхъяьхар.

Планироване кердача системага довлара кийчо еше, соахка дика толамаш даьхар тха коллективо. Шера план кхоачашъярах рапорт делар 25 декабре. Пачхьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа маьхалъяьккхай 300 эзар сома маьха мерзача шурий продукци, йоагIачул дукхагIа арахийцай 190 эзар сома маьха товарни продукци. Хьаьна йоацача шурий продукци арахецара шера план шозза гаргга тIехкхоачашъяьй.

Продукце дикала тIахьожам лоаттабу комплексни система эргаяьккха тоаярах, хьачуэцаш йола бийдал дикагIа хилийтарах, технологи эргаяьккха тоаярах хьаьна йола а хьаьна йоаца кIолдаш арахецара план дикка тIехкхоачашъяьй. Цхьа тонн бийдал чакхъяккхарга дIабода мах цхьа соми 67 кепиги лохбаьб.

Цу масалаша къаьгта хьахьокх планироване кердача системага довлача хана оаха тхоай деррига производственни гIулакхаш дикка тоадаьлга.

С. СУГАИПОВ,
Грозненски гормолзавода производства заведующи.

Кердадар Iомаду

Тха треста еррига подразделенеш массехк бутт хьалха денз шоаш - шоашта финансировани яргеи хозрасчетагеи яьнна къахьегаш я.

Болхлой моттнгашта, инженерно - технически болхлошта аттестаци а еш дIадоладир из гIулакх. Ала деза, укхаза дукха «готта» моттигаш тхона гучаяьнналга. Уж кхоачамбоацараш дIадахара хадданза партийни тIахьожам лоаттабу оаха. Ерригача подразделенешка вIашагIъехкар экономически дешар Iомадеш йола школаш. Цига ладувгIараш дукхьал коммунисташ хинна Iацар, еррнгача категорей къахьегамхой бар. Цунца цхьана Iомалора массанахьа гласность, демократи хилийта — партийни тIахьожам мел беннача подразделенешка партгрупоргаш, юххьанцарча партийни организацей секретараш конкурсни хьисапе хоржалга чакхдаькхар. Из метод юкъейоалаяьй оаха мастераш, участкай начальникаш, тайп-тайпарча служба кулгалхой хоржача а.

Еррнгача подразделенешка вIашагIъехкай къахьегама коллективай советаш. Са безам бар треста чуйоагIача номер шиъ йолча гIишлон - монтажни управлене къахьегама коллектива советах кIеззига дувца. Цунна керте латт Точиев Iаладин. ТIеххьарча совета заседане хIанз латтача производственни хьалех а ца дувцаш, коллектив социальни дегIайоаларах дола дош дийцар. Наьха вахара хьалаш тоадара тIаерзаяь дукха лоархIаме предложенеш елар укхаза, иштта дийцар быта, салаIара хьалаш тоадара дешаш. Укхаза дикка «хIама кхийтар» капитальни гIишлошъяра треста управляюще заместитела. Эггара хьалха из бехке вир боахама хьисапе наха баха цIенош хьалделга мела лелаш хилара.

— Ши бутт хьалха хиннача совета заседане кхоачамбоацарех кулгалхошка болхлоша духхьал дIаалара бокхха пайда баьннаб. Тресте болх беча 200 совгIа волча дезалхочо керда шу кердача квартирашка дездир, иштта хьалъяь йоалаш латт профилактори. а. ХIара подразделене хIанзчул дикка хьалха денз предприятех (объединенех) дола СССР Закон дикагIа наха дIадовзийтара лаьрххIа курсаш вIашагIъехкар оаха. Таханарча дийнахьа цу курсашка дешаш 1200 саг ва. Кердача хьисапе болх беча хана цу ЗаконагIа коггIортолга е еза.

Тахан тхо долча латтача хьалий анализ йича гучадаьлар: ше-шийна финансировани еш болх бе коллектива могаргдолга. Цунна тешал ду цу хьисапе къахьегаш оаха хIанзле даьхача толамаша. Заданел совгIа 14 миллион сом пайда тIабенаб треста. Цу цифро тешал ду социально - экономически проблемаш тхо долча нийса къестаеш хилара.

Н. РЕШЕТОВА,
«Грозтрубопроводстрой» треста аппарата партийни организаце секретарь.

ДЕРРИГА ТЕРКАЛДАЬД

Йиззача хозрасчетагIа болх бе йолалуш я объединене коллектив. Цу гIулакха эшаш йола кийчо яьй: хIара балха моттига аттестаци елга чакхдаьккхад. Цо хьахьекхар дукхагIбола болхлой а инженерно - технически болхлой а шоай болх дика бовзаш болга. Кердача системана кийчо еш къахьегамхой а кулгалхой а кхыча тайпара дIанийсбарах 86 саг мукъвалийтар. Вешта аьлча, къахьегаш бола нах кIезигагIа а болаш — хIаране декхар доккхагIа хилийта вIаштIехьдаьлар. Цу гIулакхах кердача шера, коллектив йиззача хозрасчетага яьлча дика пайда баргба, аьнна, хеташ да тхо.

Наьха деган гIоздоахаш я объединене арахеца продукци: тайп-тайпара метта поартал, ловзоргаш, статуэткаш, кхабилгаш, кхыйола декоративни хIамаш.

Керда шу хьатIакхоачаш совленна мел йола, производстве пайда эцаш йоаца оборудовани тIера дIаяьккхай оаха. 46 эзар сома маьха оборудовани кхыча организацешка ехкар объединене, хIаьта 150 эзар совгIча сома маьха яр филиалашта дIаелар.

Хьалха дIаяхача хана гIулакхаш кхыча тайпара дар: хIара предприяти шийна езе а ца езе а оборудовани дукхагIа хилийта гIертар. Тахан денз из принцип пайдана яц, цудухьа тха объединене а кхыйолча предприятешка а шоашка йолча оборудованех бизза гIа пайда эца гIертаргба.

— 1987 шу чакхдоалаш реализаци йинза йисача продукцена мах тIера Iобаькхар объединене, — йоах планово - экономически отдела начальника А. П. Замяткинас, — цу тайпара товар дар тхога 600 эзар сомага дIакхоачаш. Тхона ловра цхьаккха тайпара кредиторски декхар тIадоацаш кердача шерага довла. Дукха къахьийгар тха экспедитораша, плановикаша, экономисташа, бакъда, тахан ала йиш я тхоашта дагалаьттар оаха кхоачашдаьд аьнна.

Деш долча хувцамашца дувзаденна инженерно - технически болхлошта лаьрхIа курсаш хьайийллай укхаза. Iалашъяьй керда технологи балха юкъейоалаяра эшаш йола документаци.

1987 шера декабрь бетта денз еррига цехаш хозрасчетагIа болх бе йолаеннай. Экономисташта хетачогIа, духхьал штатни расписани тоаяро 100 эзар сом пайда баргба объединене коллектива.

ДIадоладеннад керда шу. Цу дикача хувцамех беркат даларга дог доахаш ба тха болхлой.

Ш. АМБАРЦУМЯН,
художественни промыслай объединене столярни цеха мастер - бригадир.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

ЛАЬТТАН ГАНЗАШКА

Дуккхача къахьегама коллективаша Октябра 70 шу дуза цIей белгалдаьккхад ханал хьалха шийтталагIча пятилетка шин шера декхараш кхоачашдарца. Царех я МагIалбикерча УБР-ера 23-ча буровой бригада. Керда шу хьатIакхоачаш цу бригада начальникаца Садаев Русланаца къамаьл деш хилар «Сердало» корреспондент.

— Сенца белгалдаьннад шун бригадана, хьона хьайна дIадаха 1987 шу!

— ДIадахача шера коллективни подрядагIа болх бе йолаеннай. ХIаьта дика толамаш даха вIаштIехьа а даьннад. Оаха социалистически декхар тIаийцадар Октябра 70 шу дузаш пятилетка шин шера бурув тохара план кхоачашъе. Тхоай дош оаха ханал хьалха 1987 шера 19-ча июле кхоачаш а даьд.

Са сай вахарах фу ала йиш я. Со къона инженермекдаьттахо ва. Бехктокхаме болх ба цу шера сох тийша хьабеннар — геологически чоалханеча хьалашка кIоарга бурув тохача бригадана кулгалделга. Керда гIулакх хьаэцача хана со чIоаггIа кхераш вар, лоархIавергвий-хьогI, аьнна, хеташ. Дуккхача хана денз болх беш а лакха говзал йолаш а болча бокххагIболча новкъосташа гIо а деш, балхах лоархIавеш хьавоагIа со.

— Мишта лел шун бригада балха гIулакхаш, перестройка дIадехарашка хьежача!

— Аз кхетадечогIа, перестройка дIадехарех да дIадодар кIезигагIа а долаш, коллектива хьалхашка латта декхараш сиха гIеи дикагIеи кхоачашделга. ХIаьта из мехкдаьтта лехарий тоъал дика вIаштIехьдоал.

Яхье хьалхарча моттиге йолаш хьаенай тха бригада дIадахача шера хьалхарча кхаь а квартале. УБР дирекце, паркома, профкома, комсомола комитета кара-кара тела цIе байракх а тхога я.

Укх пятилетка шинна а шера бурув тохара декхараш кхоачашдеш хьайоагIа тха коллектив. Укх тIеххьарча шин шера 4600 метр бурув тоха дезаш хиннача 5107 метр техад. Ханал хьалха кхоачашъяьй укх шера бурув тохара план а. 23-ча скважине бурув тохача геолого-технологически нарядал итт бутт хьалха доагIа тхо. 800 эзар сом кходеш чакхдаьккхад ши шу. Из де вIаштIехьдаьннад болх ритмично барах, оборудованена ханнахьа профилактика ярах, технологически дисциплина нийса лелаярах. Сона лов дикагIча болхлой цIераш яха. Уж ба бурувтохараш В. Н. Жариков, А. И. Хитайлов, Н. Н. Камчатников, бурувтохачун гIончаш В. Ф. Козловский, I. М. Долтмурзиев, Р. В. Касумов, вокхагIвола дизелист Ю. В. Хрущев, дизелист И. О. Таркоев, слесараш А. Н. Филасов, М. А. Бирюков, оператор-коллектор В. А. Жариков, дуккха кхыбараш.

Иштта тхона новкъостал ду гласносто. ХIара бутт болалуш собрани хул бригаде. Цига ювц бетта баьча балха итогаш, даьха толамаши нийсденна кхоачамбоацараши белгал а доахаш. Иштта, массане дага а боалаш, къоастабу социалистически яхье котбаьннараш, тIехьабусараш, кхоачамбоацараштa бехкебараш. Цу собране дувц кердача бетта декхараш, хIаране де дезар. Цо лакхбу коллектива хьалхашкара хIара болхлочун бехктокхам.

— Шун коллектива кердача шерара планаш!

— Кердача шера йиззача хозрасчетеи самофинансированеи хьалашка болх беш хургья тха бригада. ХIанзалца де вIаштIехьдаьннар дIачIоагI а деш, кхы а овсарегIа, кхы а хьинарегIа къахьега декхарийла ва бригадера хIара болхло. Из кхетадеш ба тха бурувдеттараш.

Интервью яьр А. БАСИЕВ.

ЙОАЗОНХОЧУН ДОШ

ХIара сага ший денал, хьинар довзара, перестройке ше лоаца дакъа малагIа да хара эггара бехктокхамегIа дола шу дар чакхдаьннар.

Цу хьакъехьа Нохч-ГIалгIайчен йоазонхой Союза председателаца Ш. Арсанукаевца къамаьл хилар тха корреспондента.

— Шайхи Абдулмуслимович, дувцал тхона, сенца белгала дар дIадаха шу!

— Сона а дерригача советски халкъа а из белгалдаьлар Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизарца. Юххера а кхоачашхилар адамаша дог даьхар: ядерни герза шин класса ракеташ дIаяхара хьакъехьа долча советско-американски договора кулгаш яздир. Цул совгIа, советски халкъ перестройка — шоллагIча, эггара бехктокхамегIа йолча этапа чу деннад.

ХIаьта са вахаре, из шу белгала да «Кхела такаш» яха нохчий меттала стихашца яздаь роман арадаларца.

— Шун коллективе мишта чIоагIлу перестройка, гласность, демократи!

— Тхо долча перестройка дIайолаелар, оахош деш дар, моттийта а ца леладеш, цIенхаштта леладе доладарца.

Организационни дешаш дувц правлене заседанеш чакхйоахача хана, оаха хьагулбу беррига а йоазонхой, царца дагадовлар духьа.

Тха правлене беррига болх тIаберзабаь ба нохчгIалгIайчен литература дIахо дегIадоладара, творчески хьал, морально-нравственни климат тоадара. ТIеххьардар йоазонхой кхолламе хиланза даргдоацаш хIама да!

ХIара бетта чакхдоахача «литературни пIаьраскадийнахьа» оаха дукхагIа дувц къаьнача йоазонхой рукописех, керда, кепатоханза йола стихаш еш. Йоазонхоша творчески отчеташ ю.

Перестройке малагIчо фу дакъа лоац гучадоал цига. Цу гласносто гIо ду демократи кIоаргье.

— Шайхи Абдулмуслимович, перестройка толара фу эш, аьнна, хет хьона!

Перестройка вай вахара къулба да. ХIаране ший гIулакх а болх а лелабарга хьежжа, хургда цунах хьадоала беркат. Хьайна тIадиллар бехктокхаме хеташ, дог лазаш кхоачашдарах латт перестройка толам баккхар.

Тха балха тIа тахан керттердар — наьха уйлаш хувцаш, дог тохадолийташ, кердачун зIиргаш ходолийташ, тIехьадисачунца къовсам лоаттабеш йола произведенеш язъелга, перестройка хьалхарча мугIаре дIаотталга да.

Интервью яьр Т. ХАШАГУЛЬГОВА.

Массехк шу хьалха шаьра аренаш хиннача моттигашка дуккхаза вIаштIара даь наха чубаха цIенош, соцкультбыта объекташ хьалъеш, дегIайоагIаш латт Нохч-ГIалгIайчен столица город Грозный. Укх тIеххьарча шерашка нйссаза вIаштIара даь Iалаьмате дукха цIенош хьалдаьд городерча ялхлагIча микрорайоне. БIаьш болча дезалаша керда вахар диллад цига.

СУРТА ТIА: города ялхлагIча микрорайоне хьалдаь а даьнна нах чубаха цIенош.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

ПАРТИЙНИ ВАХАР: ПАРТКОМИ ПЕРЕСТРОЙКЕИ

АТТА ХУРГДАЦ

Керда шу хьатIакхача массехк ди хьалха хилар со «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе. ЭгIа-магIа сийрдалелхар электросваркай ала, тIатеIIа болх беш бар цехашка.

— КIезиг-дукха тIехьадисадар тхо товарни продукци арахецара а из махьхалъяккхара а, — аьлар парткома секретара заместитела А. Губске. — Шу чакхдалалехьа из тIехьадисар дIадаккха дош деннад коллективо. ХIаьта заводо-м бIарчча хьанйцача тIехкхоачашъяьй продукце поставкай, нормативно-цIена продукци арахецара, къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта планаш.

Укхаза хаттар отта йиш я: сел корзагIдовла дезача хьале хIана кхоачадаьд гIулакх? Шоай ханнахьа де дезар хIана даьдац? Коллективо хьалха баьчул вогIа болх белга дац из, хьадер дикагIа де гIерталга да. Белггала дикагIа я заводо тIеххьарча хана арахеца продукци. ТIеххьарча шин шера предприяте балха юкъеденад кердадар — завода коллектив перестройка наькъа тIа яьннай. Бригадни подряда хьисапе вIаштIехьбаьккхаб къахьегам, керда окладаш, тарифни ставкаш оттаяьй болхлошта, гIулакхерча наха. Цо къахьегамцара безам совбоаккх, хIаране хьинар айду. Материальни поощрене фонд екъа, уравниловка, иждивенчество дIаяккха бокъо еннай коллективана. Инженерни балха сий айдаьд, юкъейоалаяьй хозрасчет.

Завода партийни организаце, администраце дукха къахьег каьхаташца беш бола болх дIа а баьккха, къахьегама, быта хьалаш тоадара, болхлой хьашташ дикагIа довзара, царна гаргагIа хилара. Парткомо лех сага фактора хьинар айдара, цун творчески потенциалах дикагIа пайда эцара наькъаш, гIулакхашца айбе гIерт коммунистий авангардни лоархIам. Тохк хIара коммуниста перестройка еча малагIа дакъа юкъекхухь.

Шерра гласности демократии йолча хьалашка дахача хана вай кхера дезац дискуссех, уйлаши позицеши цхьатарра ца хиларах. Бакъдар лохача, проблемаш къестаеча из хулаш да. Укххаза массане а цхьана лех балха дикагIйола формаши методаши, шерра дIайовзийт хьалха латтачар опыт.

Мел доккха да перестройка еча хIаране юкъехьош дола из дакъа? Коммунисташта дага фу латт, перестройкацара цар отношенеш мишта я хар духьа хIаранеца къаьст-къаьста деш, къамаьл даьд парткома членаша. Беседаш еча хана техкар коммуниста ший моттиг корайьйий, мишта кхетабу цо перестройка чулоацам. Фу ду гласность, демократи шеръяра. Укхаза керттердар — из мишта хувцалу? Техкача гучадаьлар, цхьаккха а перестройкана духьала воацалга, хувцамаш динза даргдоаца ха хьатIакхьчай, аьнна, хеташ уж болга. Цхьабакъда, гIулакх кхыча бесса хулар перестройках хьога фу дакъа кхоач, хьо хье мишта хувцавала дага ва, аьнна, хаьттача. ДукхагIчарна хетачогIа, уж хувцабала безаш бац, тахан балха тIа дола кхоачамбоацараш администраце, смежника е моллагIча кхыча сага беххках да. Атта позици еций? Цу тайпарча коммунисташта дIахайта лаьрхIар из нийса доацилга, рекомендацеш елар перестройка яра царна новкъарле еш дар дIадаккхара. Шоашта даь хьехар дукхагIчар баркал а аьнна дIанйцар. Цхьабакъда, критикана раьза боацараш а хилар. Шоаш хувцабала безац, аьнна, хеташ бар коммунисташ С. Линк, В. Пузин, Н. Лачевский, В. Бредихин, Ю. Петухов, кхыбараш.

Хьалха санна болх бе йиш йоацилга массанена дIахайта хьайийлла заводской партийни собрани е лаьрхIар укхаза КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленума решенешка хьежжа парте XXVII съездо оттадаь декхараш кхоачашдара завода хIара коммунисто юкъекхухьача даькъах дош а дувцаш.

Хьалха каст-каста хаза йиш яр парткомах бехк боаккхаш. Коммунисташа йоахар дуккха нах вIашагIа а бетташ, мероприятеш чакхйоахаш дола лазар кхийттад парткомах, къамаьл де хьалхе а нах кийчбу, цо коммунистий инициативана баргал етт. Вожаш багIаш хул оаха дукха уйла е езаш хIама а дац укхаза, яхаш, хьалхе а кийчбаьраша дувцачунга ла а дувгIаш. Цул совгIа, доклад ешаш а дукха ха йоайора собране. Къаьнача цу шаблонех къаста лаьрхIар. Дувца кийчдеш дола дош коммунисташта дIадовзийтар духьа доклад хьалхе а дIаелар завода партийни организацешта. Цу гIулакхо хIаранена уйла е а собране къамаьл де кийчвала а ха елар.

Доклада тIа цIи яьккхаяр 60 сага, царех дукхагIчарна критика а еш. Партийни организацешка из доклад ювцача хана дукхагIболча коммунисташа нийса кхетабир шоаех баьккха бехк. Цунца цхьана кIезига хиланзар раьза боацараш а. Парткомага, цун секретарага А. Головановга каьхаташ ухийтар, къамаьлаш дора. Из а нах сомабалар мара, кхы кхера везаш хIама дацар. Новкъа хиннар лаьрхIар кхоачаш ца хинналга дар: дукхагIча даькъе хьалха санна стандартни дар хIанз а собране даь къамаьлаш. Масала, № 4 йолча цеха партийни организаце цIерагIа къамаьл даьчо дукхагIйола ха йоайир керттерча хIаьта шоай партийни организацех хайра хIама мара аланзар.

КIезига дийцар шоай партийни организаце хIара коммунисто перестройка яра дечох. Дувцанзар коммунистий вахара позицех коммунисташтеи парторганизаценеи юкъерча отношенеех, кхыча бесса аьлча, партийни балхах хоадам боллаш къамаьл хиланзар. МугIареча болхлоех собране къамаьл де безам болаш саг хиланзар. Из чIоагIа сагота хила везаш а уйла е езаш а хIама дар.

Парткомо лаьрхIар опыт йола, дукха хIама бIаргадайна коммунисташ-пенсионераш массайолча собранешка беха. ХIаьта царех дукхагIбараша раьза а боллаш хьал а лаьцар из. Парткомо моллагIа тIадилла гIулакх тешаме чакхдоаккхар Д. Плаксенко, О. Кукука, кхы болча парте ветеранаша. МугIареча партийца хьинар айдара собранеш чакхйоахалга коммунисташта-болхлошта тIадехкар, уж производства бизза дай хиларах йола уйлаш царна чуйоассае гIертар. Коммунистий инициатива, творчество лакх а еш, цунца цхьана партком цIаьхка а хьожар ший уйлаш, деш дар КПСС Уставаца доагIаш дий. Цу гIулакха дIакъайла партийни собрани е лаьрхIар «УставагIа вахий хьо, коммунист?» яха повестка а йолаш.

Доклад хьалха санна, парторганизацешка дIа-хьа елар. Цу тIа дувцар тахка а шийна хетар ала а ха яр. Собране къамаьл дир цхьайтта коммунисто. Гуш дар, наьха сакхетам сомабоалаш латталга. Ерригача парторганизаце беча балхах шоашта хетар юхьдухьала дIаоалаш къамаьл дир Аушева, Нищева, кхыболча коммунисташа. Цхьаболчарна дезаргдоацаш къамаьл дар из. ХIаьта а керда мух, керда уйлаш гIеттаеш дар дийцар. ХIаьта а хила дезачунга кхача гаьна да хIанза а. Критика яь цхьабола коммунисташ собране къамаьл ца деш Iийр, собране гучадаьлар дискусси яра культура лоха йолга. КIезиг-дукха а Iоттар еш къамаьл дича залера хаза йиш яр хоза доаца дешаш.

Коммунистий, къаьстта кулгалхой персональни бехктокхам лакхбар духьа парткомо юкъедоаладаьд коммунистий отчеташка ладувIалга, перестройка еча хIаране юкъехьош дола дакъа белгал а доаккхаш. ДIадахача шера ладийгIад Л. Негинске, Е. Немухина, М. Красильщикова, Н. Канаткина, Г. Габараева, кхычар отчеташка. Иштта беча балхо шеко а йоацаш лакхду коммунистий хьинар. ХIаьта а цу тайпарча формах бизза пайда эца вIаштIехьа далац. Цхьаболча коммунисташта тоац партийни принципиальность, шоай кулгалхоех дувцача хана къаьстта. Цхьа масал доаладергда вай. Шоай начальника В. Бредихина отчетага парткоме ладувгIалга дийхар кхоалагIча цеха коммунисташа. Цхьабакъда, вIашагIкхийттача шоашта хетар юхьдухьала дIа ца оалаш Iийр дукхагIбараш.

Кердача хьалашка болх бе далара завода парткомо даь а деш а дукха да. Цох дийцар перестройкана парткомо кулгалдарах лаьца дукха ха йоацаш хиннача партийни собране. Укхаза мах бир парткома хIара члено беча балха, белгалдаьхар кхоачамбоацараш, кердача шера коллективана хьалхашка латта декхараш, уж кхоачашдара парткомо, завода ерригача партийни организаце де дезар белгалдир.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

ЧАМ БОЛА ДААР

Керда шу дукхагIболча наха шоай фусамашка дезду. Ма хулла дикагIа а чамегIа а дола дaараш оттаде гIерт уж цIейна кийчдаьча истола тIа. Из дара цIенноаноошта доккха новкъостал дергда Ачхой-Мартановски коа тIара оалхазараш леладеча фабрика болхлоша. Соахка 270 тоння диетически дулхи 6500 эзар фуъи тикашка дIададахьийта дош деннадар цар. Шоаш аьннар дизза кхоачаш а даь хIанз кердача шера шоллагIча бетта чотагIа къахьегаш-ба уж.

Из толам боаккхача доккха дакъа юкъедихьад болхлоша Магомадова Тамарас, Цугалова Масара, Гандалоева Майната, Насиева Зайнапа, кхычар.

ГIадвугаш да кхы цхьаькха: фабрика коа хьалъе йолаяьй керда ши птичник. Уж я 17 эзар котама лаьрхIа. Кердача объекте къахьегаш ба «Птицепром» треста дIа-хьа лелача колонна гIишлонхой. Укх шера болх йистебаккха дош деннад цар.

В. КУРБАНОВ.

ХАНАЦА ГIА БОАХАШ

ДукхагIча даькъе баьцадаараш леладеш я Урус-Мартановски района «Солнечный» яха совхоз. Цул совгIа, кха бола ялат, технически культураш кхею, хьайбаш кхоаб. 1983 шера денз хадданза пайда беш хьайоагIа из, «Гойтинский» яха пачхьалкхенна зе деш хиннa совхоз лурчогIа шийх хьа а теха, цун декхар тeкхача а, пхи эзар сом пайда бир. ХIаьта соахка цхьа миллион пхи бIаь дийъ эзар сом, план 65 эзар сом мара ца хиннача.

Уж толамаш мишта вIаштIехьдаьннад дувц тахан совхоза директора ДЕДАЕВ Ибрагим Магомедовичa.

ЕРРИГА хувцаделар подряд юкъейоалаяьчул тIехьагIа. Цу хьисапе болх беш я хIанз тха мел йола производственни подразделенеш — юртбоахама культураш кхею 33 бригадеи хьайбаш леладу 4 коллективи. Юртбоахама продукци яккхараи из пачхахьалкхенна дIаяларaи план кхоачаш ца еш цаI йисанзар царех соахка. ХIаьта социалистически яхье котало яьккхар коммуниста Исмаилов Шарпуде кулгалдечо. План 188,2 центнер йолаш, хIара гектара тIара 352,7 центнер баьцадаараш чудера цо, 200 эзар сом гаргга пайда а беш.

ХIара бригаде я дезала подрядагIа болх бу звенош. ХIаьта цу коллективага иштта боккха толам баккхийтараш я эггара хьалха Сардалов Лема, Эльтамирова Заргaн, Димаева Зина, Кукулаева Малика, кхыбараш керте латта дезала звенош. Масала, Заргана ший гIончашца хIара гектара тIара 495 центнер, Лемас — 450 центнер хохаш чубера хIара гектара тIара, шера план 140 центнер йолаш. Зинаси Маликаси 350 центнер помидораш чуийцар, план 190 центнер йолаш. Иштта хьаьнала къахьегача наьха цIераш яьха а варгвац.

«Гойтинский» совхоз хиннача хана хадданза планаш кхоачашъйицар шурий ферма. Тха совхозах из хьатехачул тIехьагIа, подряд юкъе а йоалаяь. гIулакх тоадир цига а. Планаш тIеххкхоачашъю хIанз цун коллективо.

Кхаь корпусе леладу цига мел дола доахан. Дезала подрядагIа уж леладеча коллективашта кулгалдеш коммунист Исакова Аьсет, Дакаева Марем, Даудова Яха я. Цар балха опытах дийцача бакъахьа хет. ХIана аьлча, кхычахьа накъаяла тарлу из.

Масала, Исакова Аьсета ший наьнаца — Хедийца, йижарашца — Тоийтацеи Еситацеи 180 Iатта доал ду. Царна новкъостал деш гаргара нах — скотникаш Шовхалов ШаIабан, Джунидов Хаваш ва.

Яьккхача шурах бетта денна ахча, ди юкъе ца долийташ, берригаш болх беш хиннабале, массанена цхьатарра декъ.

Масала, декабрь бетта яьккхача шурах 846 сом делар дояркашта. ХIаранена 238 сом кхаьчар.

Шоаш эцаргдола ахча чуийцача хьувкъамах, яьккхача продукцех тийша хургдолга кхетадеча наха из алсамъяккхара, цунга дIадодар ма хулла лохдара таронаш лех.

Чуийцачул тIехьагIа дIадала моттиг йоацаш хIара шера дукха баьцадаараш дус дуккхача боахамий кхашка. Цо доккха зе ду, цудухьа дезала подрядни звеношта юкъебоагIараша лаьрхIар ги доаккхаш царех пайда ийбе. Ги кхыча боахамашка дохкарах 260 эзар сом пайда хилар совхоза. Цул совгIа, дIаде ги тхоашта а дисар.

Баьцадаарий ги доаккхаш «ИБК» оалаш йола агрегат я тха. Цу тIа хьалха болх беш ийс саг хулар. СменагIа 30 тонн нарсаш е кабачкеш чакхйоаккхар цо ги хьакъоастадеш.

Тха рационализатораша Хачукаев Домбеи Яндархaнов ИсмаIалеи кердача хьисапе вIаштIехьдаьккхар цун ги хьакъоастаделга. Из даьчул тIехьагIа, ялхазза дукхагIа продукци чакхйоаккх цо сменагIа. ВIалла ца дойташ деррига ги хьадоаккх. Шера 70 эзар сом совгIа пайда бу хIанз цу агрегато.

Хала гIулакх да кхай тIара баьцадаараш дIакхахьара ма эшша яьшкаш Iалашъяр. Уж ца хиларах, чуийцачул тIехьагIа дIадахьа йиш йоацаш кхашка ухкаш баьцадаараш талхаш дукха моттигаш нийслора. Дукха ахча дIадодар яьшкаш ийеш. Оахош хьае лаьрхIар оаха уж. Яьшкаш хьаяра материал мара эцац хIанз. Иштта болх барах соахка 100 эзар сом совгIа кходир совхозо.

Ховш ма хиллара, баьцадаараш леладераша баьцовгIашта зе деча садоахкача хIамашта духьала дохьаж доалла химикаташ етт. Оаха цу гIулакха тIехь-тIехьагIа шерагIа пайда ийбу биологически методех. Масала, помидорашта зе деш йолча боамбе совкана духьала оаха дIахец уж хIалакьеш йола трихограмма яха хIамаш. Цар таро лу тхона ядохимикаташ эцара дIадодачох хIара шера 28—30 эзар сом кходе.

Шоай доалахьа йолаш санна, техника лелае а Iомабу подрядо нах. Трактор тоаярга дIадодар подрядагIа болх беча звеногара, бригадагара хьадоаккх подрядагIа болх беча мехмастерске коллективо. Цох цхьа дакъа трактор йохаяьчо ший кисара Iодулл.

Толам баккхара лоархIаме да производственни участкай керте оттабераш нахаца болх бе ховш бола кулгалхой хилар. Царех ба дукххача ордений, медалий кавалераш, коммунисташ Шамилева Зина, Умалатова Зади, Духаев ЯрагIи, РСФСР Лакхехьарча Совета депутат Магомадова Сацита, Юнусова Яха, Исмаилов Шарпуди, кхыбараш.

Совхозе боагIаше а дика болх бе ховргдола нах хьалкхебара ГIойтарча шоллагIча юкъерча школе дешархой производственни бригада вIашагIъеллай. Цунна еннай эша техника, 35 гектар лаьтта хьакъоастадаьд. Соахка, масала, план 25 центнер йолаш хIара гектара тIара 45,5 центнер ка бола ялат, планал совгIа 45 центнер йолаш, 235 центнер баьцадаараш чуийцар цо.

Школе дийша баьлча, цу бригаде хиннарех 30—40 процент бараш совхозе балха бус. Царех дикагIа кхетараш, совхоза стипенди а телаш, техникумашка, институташка деша ухийт.

Укх шера ше-шийна финансировани ергйолаш болх бе йолалу тха совхоз. Юххьанца хала хургда. ХIана аьлча, хьалкхе мел даь баьцадаараш дIадала моттигаш кIезига я республике! Цудухьа баьцадаараш чакхдоаха консервни завод хьалъе лерхI оаха.

В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача Грозненски завода эггара дикагIа лоархIачарех цаI я ЭЛОУ-АВТ установка коллектив. Ший декхараш массаза а цIена кхоачашдеш, пачхахьалкхен планах тIехдика лоархIаеш хьайоагIа из. Цу коллективе дукха ба дика специалисташ. Царех цаI я оператор Колкова Наталья Анатольевна. Ший балхах дика кхеташ, яхье хадданза хьалха латташ новкъосташа чIоагIа лоархаши сийдеши я из.

СУРТА ТIА: оператор Н. Колкова.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

НАХА — УНАХЦIЕНО

Дикача толамашца накъабаьхкаб Кердача шера вай республикера дукха къахьегамхойи коллективаши. Царна юкъе я республикански больница яр а.

Керда шу тIадоагIача деношка тха корреспондента къамаьл хилар цу больницерча поликлиника заведующеца Горчханов Къурейша Тамерланаца.

— Сенца белгалдаьлар шоана дIадаха шу?

— Оаха гIаддаха тIаийцар «Бахача наьха унахцIено лораелга дегIадоаладара а СССР унахцIено лораяра шийтталагIча пятилеткеи 2000 шерага кхаччалца йолча ханеи перестройка яра а Керттера лостамаш».

Медицински учрежденей болх эргабаккха а хIанз цига леладеш дола къаьна, сага эшаш доаца приказаш дIадаха а ха хьатIаэттаяр. Цхьа масал доаладергда аз цу хьакъехьа. Ткъаь иттех шу хьалха арадийннача приказех, медицински йиша 40—50 унахочунга хьажа декхарийла я. Амма, тахан дIадехарашка хьежжа цхьан унахочунна кхоъ-йиъ процедура е езаш йолча медицински йиший из де вIаштIехьдарг ца хилар ховш да. Иштта кхы дукхха хIамаш дар хувца дезаш. Цудухьа къаьстта медикашта из перестройка дIайолаяр боккхача лоархIаме да.

— Перестройка, гласность, демократи мишта чIоагIлуш йоагIа шун коллективе!

— Перестройкаца ювзаенна я тха коллкетиве хулаш йоагIа эргалонаш. Хьалха санна, цхьан-шин кIирагIа тIехьа ца доахаш, унахо хьакхаьчача дийнахьа денз, цунга доаггIача тайпара хьож тхо, диагноз оттаю. Цу гIулакхо таро лу унахочоа сихагIа дарба де, цо стационаре йоаккха ха лоацъе. Из бахьан долаш хIара шера 3000 совгIча унахочунна медицински гIо де таро хургья тха. Дукха ха йоацаш, тха больнице хьайийллай автоматизированни система отдел. Республикерча дукхагIйолча районашкарча, городерча медицински учрежденешкара «Волна» яхача системаца центро дIаязъю электрокардиограммаш. ХIара кардиограмма яшха а яшхе, дарба дара эшаш йола рекомендацеш тел центрерча лораша.

Терапевтически отделене интенсивни терапе блок хьайийллай. Цу блоке дарбаш ду миокарда инфаркташ хиннача наха. Укхаза болх беш я къаьстта кардиологически бригада.

Ала лов сона, Казачинский Владимир Васильевича кулгалдеча бIаргашта дарба деча отделенех а. Хьалха планови тохкамаш а дий мара, унахо хьаэцац укхаза.

Дуккхача шерашка хьалъеш лаьтта терапевтически корпус йистеяккхар а тха больнице перестройка чIоагIлуш латташ хилара масал да. Укх деношка, кердача шера совгIат а деш, хьалхара унахой тIаэца кийчлуш я из.

Хувцаеннай собранеш а, кхыйола мероприятеш а чакхъяхара форма. ХIанз коллективерча хIара саго шийна хилча бакъахьа да аьнна хетар, кхоачамбоацараш къайла ца кхухьаш, майрра дувц собранешка. Из я демократи а гласность а коллективе кIоаргъялара белгало.

— Темарлан Курейшович, Iа малагIа дакъа лоац перестройкана юкъе!

— Берригача советски наха санна, аз а къоабалъеш тIаийцар перестройка. Дарба дарал совгIа, малагIча фактораша гIо ду саг унахцIена хилийтара? Цун материальни, быта, салаIара хьалаш тоадаро, йоаггIаш йола Iалашо яро. ХIаьта перестройко уж еррига оагIонаш хьаллаьцай.

Сона хетачогIа, хIара саго перестройка шийгара дIайолае еза. Кердача документа тIа белгалдаьккха махиллара, диспансеризаци дIайолаяьй мехка. Вай республике бахача берригача наха из яйтара бехктокхаме вар со ва. Цу балха шерра план а оттаяь, ерригача районашка из ма могга сихагIа чакхъяккхара теркам тIаухийт аз. Цул совгIа, сай массазарча балха берригa низ оарцагIбоаккх, аз коллектива болх овлангара эргабаьккха хувцара. Эггара керттердар — деррига дешаш цхьана, демократе ма яххара гуччахьа дувцар. ХIаьта, Кердача шера кхы а дикагIа къахьега дага да тхо.

Интервью яьр Л. ЧАПАНОВА.

Тхога язду

Ткъо шу совгIа ха я аз гIишлонхо йолаш болх бу. Бакъда, хIанз мо сапаргIата ха хиннаяц сона а са новкъосташта а собранешка, совещанешка, бакъдар дIа-хьа ала. Хьалха санна увзалац тхо хьакимашкара тхоашта эшар хьадеха.

ХьалхагIа наггахьа мара бIаргагацар тхона тхоаш долча вена тхоай начальник, инженер, экономист. ХIанз каст-каста хул уж, хьож тхона фу эш, оаха ца деш цусар фуд.

ХьалхагIа кхыметтел шу чакхдаьлча а хацар тхона тхоай коллективо мишта болх бу, мел пайда бу, мел зе ду. Еррига уж цифраш бухгалтере юсар. ХIанз тхога каст-каста хоам бу бетта, квартале коллективо а, хIаьта цун подразделенеща а мел болх баьб, алапий мел-д. Вешта аьлча, тхоай коллектива вахарах дола дерригa бакъдар хов тхона. Из гIулакх дIадоладелар дIадахача шера тха предприятена кулгалде керда начальник Арапиев Iаьла веча денз. Цу гIулакхо айбаьб балхацара наьха безам, хайнад тхона тхоаш лархIа, тхона хетачунга ладувгIа, кулгалхой болабенналга.

Керда таронаш а лохаш, меттайоалае доладеннад тхо тIехьайиса хинна тхоай предприяти. ДIадахача шера хьалхарча ах шера хьа ца даьр меттаоттадеш дукха ха йоае йийзар тха.

М. БЕЛХАРОЕВА,
Назранерка МПМК штукатурщица.

ВАХАРА ХЬИСАП—СОВЕТСКИ

ХЬАЬНАЛА ДЕЗАЛ

ДIадахача шера гурахьа «Экажевский» совхоза коартолаш чуэцача кхай тIа укх тайпара сурт зийра аз. ЦIий а енна, шийна хьалхашка латтача къонача йоIах бехкаш доахаш йоаллар коартолаш лехьаеча болхлошта юкъера ха яха кхалсаг.

— Дего мишта ют хьо акхарна когаш тIа а бетташ дIааха?, — йоахар цо, йоIо ядийта коартолаш хьа а лехьаеш. — Къахетаций хьона дIаьхача ахккана уж кхееш маьлха кIала баьхкарех?

Уйла йир аз: мичахьа бIаргаяйнаяр сона из? Дагаехар. Массехк шу хьалха Наьсаререча (Крепосте уллача) больнице цхьан унахочоа тIехьавахача хана бIаргаяйнаяр сона из. Дехьар а сехьар а палаташ чура оазаш хозар: «Няня Лейла!», «Няня Лейла езар тхона» — яхаш.

...27 шера цу больнице болх а баь пенсе яха «няня Лейла» хIанз а цIагIа Iоха дага йолаш яц. Шоай совхозе тайп-тайпара балхаш ду цо. Къаьстта накъайоал из совхоза кхашка дукхагIа нах эшача хана: коартолаш, свеклаш, кхыйола культураш чуэцача саготача деношка. Ше оарцагIъяларал совгIа, лоалахой а шийна тIехьабоах цо. Цун мара — балха воацаш цхьа ди ца даьккхача Iумара аьлар: «ЧIоагIа дехар даьд аз цунга: цIагIа Iоха, салаIа, тоъаргда хьона иззал къахьийгача, иззал дезал кхебича. ХIама хулаш дац»...

Цу коартолий кхай тIа иштта цIаьхха вIашагIкхетаро йовзийтар сона из 11 бер кхедаь, наькха тIа «Нана — турпал» яха дошо седкъа улла «няня — Лейла» — Дотмурзиева Махьмада Лейла. Дезал а ба наьнага хьежжа къахьегама тIера, нахаца Iимерза, Къаьстта раьза ба дан нанеи шоай «салташта». Виъ салте хьалкхийнав цар цагIа. Шиъ — Султани Беслани Даьхенна хьалхашка шоай декхар кхоачаш а даь, хIанз тайп-тайпарча балхашка ба. Султан — шоай совхозе тракторни бригада бригадир ва. Цо ший даь — механизатора никъ хьалаьцаб. Бесланах мехкдаьттахо хиннав, (Грозне мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе ва из болх беш). Iалихани Iамархани Даьхен доазонаш лорадеш ба. Уж болча доакъой командирашкара каст-каста каьхаташ ух Iумарийген Лейлайген. Баркал йоах цар уж тIемахой кхебаьча царна.

ЗIамагIа дола бераш деша дагIача школера а баркал ух цу цIагIа, балха болча боккхагIбараша а сий дожийтац шоай цIен. Иштта Iомабаьб уж дас-нанас зIамига болаш денз.

Берригаш а къахьегамца, дешарца, вахарца дIайийна дезал ба уж. «Хьаьнала дезал ба» — иштта оал царех юрта бахача наха а.

М. ЗАНГИЕВ.

НУС

Пензенски педагогически училище чакх а яьккха, балха ше дIахьожаяь ди дагадехар цунна цIаьхха:

— Хьехархой тоъаш бац, аьнна, Нохч-ГIалгIай республике болх бе хьожаяьй со, — аьлар аз чукхоачаше.

— Мишта йохийтаргья хьо цига цхьаь? — уйланга яхар нана.

— ДIахьожаяьяле, эшаш хургья. ХIама дергдац,— аьнна нана теещ йистхилар да.

— Цул тIехьагIа республика просвещене министерствас укхаза хьахьожаяь, болх бе йолаелар со, — яхаш дувц Малгобекски района Йоккхача Ачалкхерча бархIшерарча школа хьехархочо Картоева Галина Петровнас. Из дар 1969 шу.

Кхыча моттигашкара хьалха дукха хьехархой бар юрта. Уж дика тIаийбора наха. Квартираш, кхыдола хьашташ Iалашдора. Иштта тIаийцар эрсий йоI а.

— Эггара хьалха се школе яха кийчлуш хинна ди дагадох сона каст-каста. Сайна гIалгIай мотт ца ховндаь, бераш сайх ца кхетар кхерар со. Бакъда, классе дIачуяьлча аз кхетадир, деррига бераш цхьатарра долга, — йоах хьехархочо.

Хацар цу хана Пензе бисача даьнеи наннеи, мел ха йоаккхаргья йоIо гIалгIай юрта, из кастта цIайоагIаргхиларах дог тийша бар уж. Бакъда, кхел-рузкъа хилар цун школаца, юртаца вахар дувза. Дукха ха ялалехьа, гIалгIай зIамигача сагаца — Картоев Абоязитаца яха хайр.

...Шерагара шу мех доал, кIоаргйора цо ший балха говзал. Кхетае яьлар берий оамалаш, хIара дешархочоа ший тайпара тIаяха наькъаш лехар. Из атта декхар хиланзар, бакъда, низи хьинари ца кходарах, из вIаштIехьдаьлар. Кхы цхьаькха дар Галина Петровнас белгалдаьккха — берашца болх баь ца Iеш, массаза бувзам лоаттабе безар цар даьшца-ноаношца. Из бувзам а чIоагIбир цо.

Картоева Галина Петровна юххьанцарча классашта хьехаш я. Атта бац цун болх, къаьстта юрта бе, хIаьта а из цун дика вIаштIехьбаьлар. Цо лелаеш йола класс школе дикагIчарех хул.

ХIанз цо болх беча коллективера дукхагIбераш цо хьийха ба. Хьалха санна, царга хьож из. Эшшача метте новкъостал ду. Еза царна массаза шоай хьехархо йола Галина Петровна, цун сий ду.

— Аз доккхал ду цу хьехархочох, — аьлар Картоевайх школа директора Чапанов Хьамзата.

— Дукхаза хиннав со цун урокашка. Цхьаккха дешархо сатийнна вагIа ца вуташ, цар уйла тIаозаргйолча тайпара чакхйоах цо уж. ХIаьта, занятешта тIераяьнна, школе хьа ца йоагIаш из йиса ди сона дагадагIац. Цкъаза, уйла ю аз мишта вIаштIехьдоал-хьогI цун иштта хила.

Массаболча ноаной санна, гIулакхаш да цун а цIагIа. Ялх бер да КартоевгIар десале. Дика кхедаьд цар уж, шийна къаман дикагIдар хьанийцад цар. ЙоккхагIйола Лида Пензенски медицински училище деша эттай, шоллагIъяр иттлагIча классе деша ягIа. Лайлай уйла я пищевик хила, хIаьта зIамагIбараш школе багIа.

Ч. ЛИДАЕВА

Керда шу хьатIакхоачаш шоашта карагIдаьннар дIахьокхаш хилар Грознерча № 1 йолча музыкальни школа дешархой. Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен филармони здане оттадир цар СийлахьбоккхачаОктябра юбилейна хетадаь шоай отчетни концерт. Из кийчдаьдар «Ираза белгало сайна планета тIа гIолла кховзткъе итт шера гIа боахаш хьабоагIа са мохк СССР» яхача девизагIа.

СУРТА ТIА: берий хор.

Н. КОВИАШВИЛЕ сурт.

«МЕРЗА» ГIАНАШ

Керда шу хьатIакхоачача бус чIоагIа тамашийна гIанаш гу цхьаболча наха. Эггара дукхагIа шоаш сатийсар, шоашта дагадаьллар кхоачашхилча санна хеталу дукхагIбараштa. Цхьабакъда, нийслу кхыбараш а — дIадодаш латтачa шера диза дисараш духьалъувтт царна. Наьха гIанаш тача шера дииза дисараш дуxьaлъувтт царна. Наьха гIанаш дувцар дика хIама деце а,цу тайпарча гIанех массехк шуга дувца лаьрхIад оаха, газет дешараш.

* * *

Хоза гIа гу Грозненски машинаькъа отделене кулгалхоштеи болхлоштеи: шоай кхо этаж йолча здании «хьажъюкъе» доалла доккха сахьат болх бе доладелча санна хет царна.

Цхьа моллагIдола сахьат дац из. Цун мах — 7468 соми 48 кепиги. Болх беш долча хана цо йоагаю электроэнерги юккъера лаьрхIача шоазткъеи итт квартира сийрдаякккхара кхоачам болаш я.

ЦаI да-их новкъа, ше хьалъэллача хана дениз массехк дийнахьа мара «тик-так» аьннадац цо. Цул тIехьагIа байна бIарг санна, ца эшаш доадаьча дуккхача рузкъа масал а хиниа, уллаш да.

Ха мел яьннай хьахьокхарал совгIа, болх беш долча хана арара температура малагIа я хьахьокх цо. ХIанз цу гIулакхах а дIакъаьстад из. Шу дизад из тоадергда, аьнна отделене кулгалхоша дош денна.

ХIаьта а бехк боаккхаргбац вай царех: цу тайпарча лоархIамеча гIулакхага цхьайолча хана кхаь шера хьежа везаш а ма хулий.

* * *

ЦIаккха дицлургдоацаш гIа дар Малгобекски района М. Горьке цIерагIча совхоза директора Хь. Бузуртановна дайнар. Кердача шера цIей гаргагIертача деношка ше тика тIа дулх эца вахача сайна хетар цунна. Дулх укхаза хьа дега ма дездара долаш дар. ЕрстагIа йола маьже белгалъяьккхар цо.

— Фу доакх оаш дулха кийлах? — хьаттар цо бе диг а доаллаш, кIирвенна шийна бIарахьежаш латтача сагага.

— Нахагара цхьа соми баройтта шайи хьогара — ворхI сом, — аьлар цо.

— Из фу яхалга да — «хьогара — ворхI сом», — цец а ваьлар, эгIаз а вахар Хь. Бузуртанов. — Со кхыча нахал воIгIа хет хьона, е соца дов долаш ва хьо?

— Хье директор волча совхозе дулха кийлах дIадодар ворхI сом долга вицвенна хургва хьо? Литр шурах а диъ эппаз гаргга да, тика тIара мах эппаз совгIа мара боацача, — раьза воацаш аьлар мах беш лаьттачо.

Сов чIоагIа эгIазваха, цIогIа тоха венавар Хь. Бузуртанов. Цхьабакъда, из де кхоаванзар — сомаваьлар. ПIелг хьеккха хьажъюкъера хьацар дIа а даьккха, кхы дулхах церг ца хьаккхеи шурах «хупI» ца алеи дош делар цо.

* * *

Хоза ремонт яь сийрдаяьннай квартира. Малх санна къегаш да уйнашта, кораштa хьекха басар. Лоа санна кIай я пенашта теха кIир, чакх са ца доагIаш, хийра яьннача гIолла мух чу ца хьекхаш, хила ма еззара я наIараш. Кхы а дикагIа айхха да кораш. Халхаяла, илли ала безам боагIа.

Иштта гIа гу Сунженски района Орджоникидзевская яхача станице, Свердлова улицагIа яхаш йолча Л. Цечоевана. Мел ха я из моттигерча мехлесхоза кулгалхошта тIаухаш, ремонт е яхаш дехар деш лела. ХIаьта вожаш, шоай ворда хьалтIаяьлча кхы хIаманна сагота боацаш, таккхалча йIайхача кабинеташка багIаш ба.

ГIанахьа мукъане, ремонт яьча квартире ше нийсъенна Сунженски райисполкома кулгалхошта баркал яхаш яр Л. Цечоева.

* * *

Шоашта юххе гIолла чакхбоала никъ тоабича санна хет Назране Тутаевай улицагIа бахача берригача наха. Наькъа йисте гIолла майра дIа-хьа ваха йиш я, мух мо йолхача машинаша цицхаш тохар, ког дIа мел баьккхача йоахкача сангарашкеи кIоагашкеи чувахар а ца кхераш. Хьашт дале, наькъал дехьа а ваьнна, лоалахой Керда шу даькъала дувца а мегаргда...

* * *

Тахан цIей да. Цудухьа кхоачамбоацарех кхы дувца безам багIац. Тхо теш, укх кердача шера уж нийсдалийтараша чIоагIгIа уйла ергхиларах, кхы тIехьа а ца доаккхаш, уж юстардоахиргхиларах. Алал, сенна вах укх дунен тIа, наха гIулакх деш, цар хьашташка хьожаш ца вахе?

М. МУРАТОВ.

ДЕФИЦИТ

БЕЛАМЕ ДУВЦАР

Маржан уйнаш дулаш йоаллар. «СихагIа хьаялелахь, хIанз денад вайна, кхы хургдац а йоах», — аьнна лоалахо Нази чуиккхача хана.

— ИппIали. Фуд укхаза хулаш латтар?, — аьнна кочa юхах а хьекха, кулгаш доккъадир Маржана.

— СихагIа яла, ва кхалсаг, къамаьл тIехьагIа дергда Iа. Гали хьаэцалахь, аз шиъ ийцад хьона...

Юртара тика хьаеллалехьа дуккха хьалха дениз, ниих баьлча санна хьувш бар очередагIа латтараш. Царна тIеххьа дIаэттар Маржани Назии.

— ДIахьажал хьо, —аьнна, пIелг дIахьекхар Назе, — хIанз а хьалха латт-кх Мухтар. Болх-м беш вац из, хIаьта очереде-м массаза а хьалха латташ хул.

— Фу де доахк шо, ва нах, — цIогIа даьлар очереда юккъера. — Даьла вац шун. Бер лозадергда оаш.

— Бер цIагIа дита дезар, — йоахар доккхийча мекхех кулг а хьекхаш, тоавеннача цхьан къонахчо. — Довзар сона шо-м, шоашта доагIар а бера доагIар а эца гIерт шо. Из деррига а цхьан цIагIа ма додий. Цхьаннена шин килограммал совгIа ма ле, ала деза...

— Фу килограммаш ювц Iа, штучни товар ма дий из,— низткъа аьлар наIарах дIатоIаваь латтача Мухтара.

— ХIаьта а шишша, — аьлар мекхаш долчо. —Массанена а тоъаргдолаш, нийсхо хилийтар дукха.

— Хьо сел тIа ма теIа хьо. Аз марага дIаоале, мекхаш хьадоахаргда хьа, — цIимхаро аьлар цхьан саго.

— Хьо хьанна эш, са-м сай а шиъ я цIагIа, — эгIазвахар мекхаш дар.

ХьатIаенача КамАЗ-а чура кадай Iокхоссавелар цхьа зIамига саг.

— Кхалсаг, ва кхалсаг,— аьлар цо очереде эггара тIехьа латтача Маржанага, — фуй укхаза луш яр?

— Импортни пряникаш я-кх, — аьлар вокхо футтаройне. — Цу йоккхача машенаца ма венавий ер-м, еррига тика а дIаяхьа тарлу цунца. Кхы а вагон йоалаяь хила езар Iа.

— Фу ях Iа, ва кхалсаг, них меннад Iа! Со-м укхаза цергаш цIенъю паста е порошок я мотташ юха ма сецавий, — эгIазвахар шофер.

— Укхана-м порошок а ма езий, — лоалахочоа тIаэттар Нази. — Паста йнаь а баьнна, хIанз порошокага баьннаб алкоголикаш. ХIамаш юттар а яц хIанз-м.

— Ва фу дувц оаш — корзагIваьлар шофер, — со-м вIалла молаш а ма вац.

— Воле, дIагIо хьо, — аьлар Мухтара.

— А, аьннадий, оаха бе беззача хоам бергба Iа хьай гIулакха транспорт лелаю, аьнна...

Раьза воаца зIамига саг машина чу а хайна, дIаиккхар...

Очередь йоккхагIа хулаш йоагIар. Назенеи Маржанаи тIехьа цхьа ткъаьх саг эттавар, юххера а тика хьа а йийлла, нах тоттабенна дIачуболабеннача хана.

— Хьаьрдаьннад шо, — йоахар цецваьннача тика заведующе Тархана, нах тIехьашкахьа юха а тетташ, — витрина йохаергья оаш. Фу деза шоана?

—Фу деза, яхалга фуд?— гали хьадоаржадир Мухтара. — Селхан хьаденар мича дихьад Iа? Хьай гаргарчеи бовзачеи наха дIалочкъадаь хургда Iа?

— Барзкъаш дутта сапа мара сога хIама-м яц.

— Хьажал, нах, хьо тIагIортталца хьааргдац! — аьлар мекхаш долчо. — Вай тIехьадиса даларе сапа мича дахал а ховргдацар. Дукха ма лелахь из, массанена а тоъаргдац, хьона. ХIара сага шишша мара. Са да цхьайтта бер, нана, сесаг, со се...

— Из фу яхалга да, — корзагIъяьлар Нази, — хьона 28 сапа дала деза?

— Из хьа гIулакх дац, кхалсаг. Сона доагIа, са сесаг нана-турпал я, Iуйрийна денз сарралца комсаш тIа болх беш йоалл. ХIаьта кхоана сапа ца хуле, сенца лувчадергда цо бераш, юттаргья хIамаш?

— Малав из яхар, фу хургдац? — шекваьлар сапа дIахецаш воалла завмаг. Долаш деций ер.

— Ерригача юрто дувцкх. Наха хозахета дувцаргдац. Сапа деш йола заводаш ремонтагIа дIакъовла тарлу...

ТIаьн кIал делла, галешка, кисашка, тIормеш дузаш дIакхухьар сапаш.

— Чакхдаьннад, — аьлар Тархана. — Кхоачаделар. Сайна а шиъ мара дитадац аз.

— Мишта кхоачаденнад, — корзагIъяьлар къона кхалсаг. — Сога аргIа кхаьчача ма дика кхоачаделар уж? Аз дергда шоана де дезар! Со латкъаргья, сэ цхьаь бер кхоабаш ягIаш я, сона законагIа доагIа сапа.

— Хьо моллагIа яле а, да хьакхийца воаллалва са, кхы сапа-м дале, — аьнна кулгаш урагIдахийтар завмаго. — Iоарадовлал дерригаш а, тика дIакъовла еза.

— Шоай хьаштдар ду-кх акхар, — яхаш, эгIазъухаш бар сапа ца кхоачаш бисараш.

— Даьла ва теш, сапа да-м дац, — аьнна, наькха тIа кулгаш хьатIадехкар продавеца уж дукхагIа тешийтар духьа.

— Хьа таьзета дуалда из сапа, цхьа дош бакъдац хьа, — яхаш сардамаш а доахаш, арайолаелар тика чура, жералла ягIа со, яьхар.—Цхьа даьла мара вац хьона теш а тIахьожамхо а. Хьа сесаг цхьан шера кхы ца эшаш сапаца Iалашъяь хургья...

— Галеша бовкъамаш а сеттадеш, гIадбаха чубоагIар Назии Маржани. Сапа ца кхаьчараш даггара наькъа тIа удаш, машинаш сецаеш бар. Городе сапана очередагIа овтта болхар уж.

ХIаьта завмаг Тархан подсобка чу сатийна тишача галешца сапа чулола яшкаш къайлайбахаш воаллар...

Б. БОКОВ.

ШОАНА ХОВЧОХ А ЦА ХОВЧОХ А

Керда шу хьатIакхоачаш елкаш ца теднийтара дика «молхаш» кораяьй датски хьунахошта. ЗаконагIа доацаш уж тедача моттигашка мел йолчарна коачал хьекхай цар. Ара шийла йолча хана цхьанна тайпара хьаж ягIац цох. Цхьабакъда, елка цIагIа хьачуеначул тIехьагIа ваха-вала моттиг йоацача оттаву цох йоагIача хьажо. Заповедникашкара а хьун паркашкара а елкаш кхихьараштa из таIазар дир.

* * *

Къаьнадар накъадоаккхача а Керда шу дездеча а дийнахьа Шотланде мел долча цIеной наIараш йийлла хул: хIаравар моллагIча цIагIа хьоашалгIа ва йиш йолаш ва. Хьаьшага хила беза кIезига мукъагIа кIор. ЦIендаь пийшка чу кхосс цо из ,цу цIагIа йIаьххача хана цIи ягар ловш.

* * *

Керда шу дездеча хана Инде цхьайолча штаташка эздийча IаьдалагIа мара къамаьл де йиш яц, хIаьта эгIазваха хиларах-м дувца а эшац.

* * *

Керда шу итт дийнахьа дезду Индонезерча Бали яхача гIайрен тIа. Из ха хьатIакхачалехьа ши кIира хьалха цига бахаш бола нах болалу ши метр лакха йола басар техача дугах колоннаш хьае. Уж ю даьлашта совгIата лаьрхIа. ХIа аьнна цIей чакхдоаллаше, колоннаш шо-шоай цIеношка чукхухь: дуга наха дуъ, хIаьта даьлашта кхоачам хул цхьан юкъа царех бIаргтоха йиш хиларах.

* * *

Венграшта кердача шера эггара бочагIа бола кхача — саьмафсаькхи модзи. Дувцачох, из чIоагIа чам болаш кхача ба!

* * *

Керда шу хьатIакхачар дездаьдаьнначул тIехьагIа, Корея юрташка лакхагIа малагIа кхоссалу хьожаш кхувсабала болалу мехкарий.

* * *

Керда шу — японций эггара доккхагIдола цIей. Из хьатIакхоачаш 108-зза гургал тох. 100 а 8 а яха цифраш Японе иразе лаьрхIа я. ТIеххьара гургал тоххаше, Iовижа веза. Керда шу малх хIалбоаллаш дезду Японе. Из дезду январь чакхбаллалца. Ший тайпара ба кердача шерара японций кхача: йIаьхача йиткъача макаронаша хьахьокх сага вахар дIаьха хургдолга, дугах яьча печенье — беркат хургдолга, чкъаьро— низ хургболга, горохо — унахцIена хургволга.

Керда шу дездар деррига халкъа цIей да цу мехка. Японций хьалхагIа Iаьдал хиннадац ваь ди белгалдоаккхаш. Керда шу хьатIакхаьчачул тIехьагIа 108-гIа гургал тохаро хIара саг цхьа шу воккхагIа хулийт. Керда шу хьатIакхачалехьа цхьаши сахьат хьалхагIа ваьчох а бIарчча шу даьннар лоархI.

* * *

Керда шу хьахиннача хьалхарча дийнахьа улицашка гIолла пиллаш леладеш Iаьдал да Нигере.

* * *

Керда шу хьатIакхачар хи тIа дезду Кене. Цу дийнахьа хи чу, Iамашка, Индийски океана чу лувч, лодкаш хехк.

* * *

Керда шу хьатIаотташ суданцаша вIаши совгIата тел сийна бIараш: ираз хилийтара.

САЛОIАЧА САХЬАТА

* * *

Школе комисси енай. Берашка хьаттад:

— Малав «Евгений Онегин» яздаьр?

— Сои-сои вац, — ак аьннад массане.

ТIаккха директор хьавийхав. Цунга а хьаттад:

— Малав «Евгений Онегин» яздаьр?

— Да ма-хьакха цуи, — раьза воацаш йистхиннав директор, — хIанз а кораваьвац из яздаьр. — Ши шу ма дий из леха...

* * *

— Миштад хьа гIулакх?— хьаттад Iаббаса дуккхача хана шийна бIарга ца вайнача «шабашке» ухача новкъостага.

— Мух баьннача дийнахьа гаьн тIа хайнача котамгардар санна, — жоп деннад вокхо. — Цкъа цхьан оагIорахьа дIаласташ, тIаккха вокх оагIорахьа юхаласташ.

* * *

Цхьан молла воI хиннав малара тIаккхувш. Сарахьа чу ца воегIаш из дукха гайча, воI лаха араваьннав воккха саг. Укханна бовзаш боацача нахаца чайне вагIаш хиннав воI, дика «кеп» а этта.

Царга салам а денна, юхе гIолла тIехваьннав молла.

Iуйрийна ше меттавеча, воIо даьга хьаттад:

— ВанагIа, сийсара фу леладора Iа, дади? Сога салам телаш ма варий хьо.

— Хьохи хьоца баьгIаьрехи къонахий а хеташ-м даланзар аз из. Хьо сай воI волга наха дIа ца хайтар духьа делар-кх...

* * *

Воккха саг больнице Iо а вилла, аравоалача воIо аьннад:

— Дади, маьнги аз ийцаб хьона, паргIатта дарба дайталахь. Тхо каст-каста ухаргда хьо волча.

Дарба а хинна, больницера аравала веза ди хьэттача, даггара маьнги вIашагIа баккха гIерташ воаллача воккхача сага тIаийсбеннаб лораш.

— Iа фу леладу? — цецбаьннаб уж.

— ВоIо ийца маьнги цIабахьа воалл со, — аьннад воккхача саго...

* * *

— Фу хьал да хьога? — хьаттад йоккхача склада заведующега.

— Хьоарал чуийкхача дахкагардар, — жоп деннад вокхо.

* * *

— Iуна футтаре яр духьа со ца леларе, биъ кога юкъера буц тоъаргьяр сона, — аьннад гаьзо.

* * *

Хоза кхайнах къабелча геттара Iовдала хул, къона болча хана шоаш геттара хоза хиннадаь...

* * *

Лазъяьннача церга гонахьа кхеста мотт санна, хьакима гонахьа кхестар из.

* * *

ТIехьадоагIача оарцах хьулавенна кащамашта юкъе уллача къуна дог чIоагIь детталуш хиннад.

— Укхаза-м аз че делла а кIалхардоаккхаргдар хьо, — аьннад цо, — Iоажал тIаккхаьчача фу дергда-хьогI Iа?

М. ХАМХОЕВ.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

АЬТТУВ БАЛБА!

Советски наьха салаIара хьалаш тоадара, цар унахцIено чIоагIъяра тIаерзаь я парте кхайкаь социальни программа. Уж лоархIаме дешаш кхоастадеча боккха аьттув луш ба вай мехка шерра дIабаьржа физкультурно - спортивни болам. Мишта латт цу хьакъехьара гIулакхаш вай республике! Цох лаьца тха корреспонденто массехк хаттар дир физкультурахи спортахи йолча Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен комитета председателга Е. С. БАЙРАКОВГА.

— МалагIа эргалонаш хинай республика спортивни вахаре дIадахача шера!

— Физкультура, спорт айхха ювзаеннай наьха вахарца. Цар новкъостал ду унахцIено чIоагIъе, къахьегаме толамаш даха, кердача лакхаленашка кхача.

Майрра ала йиш я, вай республика йоккхий спортивни традицеш йолаш я, аьнна. Масала, мел хьинаре болх баьб вай тренераша К. Вассермана, В. Ростороцке, мел йоккхий лакхаленаш яьхай гимнасташа Л. Турищевас, В. Тихонова, В. Марченкос, боксера Х. Джабраилова, штангисташа А. Сайдулаева, И. Арсамакова, кIалтохарах латаш хиннача С. Хасимикова, Х. Орцуева, А. Бисултанова, кхычар.

Духхьал дIадахача шера Нохч-ГIалгIайчене кийчваьв дунен халкъашта юкъерча класса 14 мастер, СССР спорта 40 мастер, кхо эзар совгIа спорта мастералла кандидати цхьоалагIча разряда спортсмени.

Цхьабакъда, уж толамаш кхы а алсамагIа хургдар, нагахьа санна республикерча физкультураи спортеи материальни база дикагIа яларе. Тоъаш яц залаш, стадионаш, майдаш, бассейнаш, спорта инвентарь. Ма эша бац тренераш. Республике укх тIеххьарча хана хьалкхийнаб, хIанз мехка спортивни вахаре хьинаре дакъа лоацаш а ба тоъал дукха спортсменаш. Царех ворхI — боксераш Себиев, Арсалиев, Тарамов, штангист — Седаев, кIалтохарагIа латаш бола А. Вараев, Б. Вараев, А. Абаев — мехка олимпийски команда юкъебаха тарлуш ба. Царна а кастта цар моттиг хьалаца езача кагирхошта а боккха лоархIам болаш, да спорта материальни база сихагIа тоаяр.

Из кхета а деш, баьб оаха соахка болх. Грозне а районашка а хьалдаьд, хьалде доладаьд керда спортивни гIирсаш. Масала, город Назране болх бе йолаеннай спорткомплекса хьалхара аргIа. Цунна чуйоагIа 5 эзар сага лаьрхIа стадиони спортзали. Цу тайпара балхаш даьд Грозненски, Малгобекски, Шелковской, кхыйолча районашка. Къоастадаьд организационни дош. Хьалха хиннача «Труд», «Спартак», «Урожай», «Буревестник» яхача шоай лоIамеча спортивни обществашта когаметта цхьа общество яьй.

Цо аьттув беннаб, дIа-хьа къовсамаш а ца доахаш, йолаш йолча спортивни гIишлонех дикагIа пайда эца. Цул совгIа, шерра хьайийллай мах тела беза тайп-тайпара могашалла группаш.

— Фуд динза дисар!

— Дукха нах бисаб физкультурни болама юкъе ца боагIаш. Новкъа дале а, царех дукхабараш кагирхой ба. ГIулакхаш ледара лел цхьайолча йоккхача а зIамигача а промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка, дешара заведенешка. Укх шера цу деша къаьстта теркам тIабохийтаргба оаха.

— МалагIча хьале я «Терек»! Мишта я цун планаш!

— Укх тIеххьарча хана унахцIена доацаш хьал эттар вай команде. Тренер Б. Каюшникови футболисташи шоайла чIоагIа айхьаза баьннабар. Цхьан юкъа керте саг воацаш йисаяр «Терек». Укх деношка тренералла хьожаваьв дуккхача хана дениз вай команде ловзаш хинна А. Синько. Сона хетачогIа, кердача сезоне зонерча дикагIйолча коллективашца къовса йиш йолаш хургба вай футболисташ. Таронаш йолаш я.

— МалагIа хувцамаш де лерхI республика спортивни вахаре кердача шера!

— Эггара хьалха яйгача атлетика яхьаш дукхагIа чакхъяха. Ала деза, адар, тувсадалар, спортивни хьийсапе лелар укх тIеххьарча хана геттара лаьгIденналга. Из гIулакх меттахьара хьоаде деза. Иштта хьал да гимнастике а. Къаьнара традицеш йицъялийта йиш яц.

— Фу ала ловра хьона физкультурникашкеи спортсменашкеи Керда шу даькъала дувцаш!

— Могаш-маьрша хилда шоI Цхьанне а ца яьха лакхаленаш яха низ кхоачалба шун!

Интервью яьр
М. КАРТОЕВ.

Художник велакъеж

Дешашца ца аьлча а.

ГIор-Дадега сесаго:
— Ховргда-кх, хьона, къонах, Iа малах мотт тохе...

Б. ГАНИЖЕВА сурт.

Дешашца ца аьлча а.

ДIадовла, бераш, со ГIор-Дади вац!

Х.-Б. ИСРАИЛОВА сурташ.

ТАХАН, КХОАНА, ЛОММА

1 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 9.00. Кердача шера сакъердама программа. Болх беш я аттракционаш. Шоана гIулакх деш хургья ярмарка. Массови ловзараш, викторинаш, конкурсаш. Кердача шера представлене дакъа лоацаш хургба ГIор Дадеи Снегурочкеи. Екаш хургья духовой оркестр.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 9.00, 12.00, 15.00. «Корсама гонахьа». Кердача шера представлени. 11.00. «Фаьлг» яха кинофестиваль. 19.00. «30 баьннараштa»... СалаIара сайре.

«Красный молот» завода спорта Дворец. 9.00, 12.00, 15.00. Кердача шера утренникаш. 13.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. «Фаьлг» яха кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIа ДК. 12.00. «ГIор Дадеи мистер ИКСи». Кердача шера утренник. 15.00. «Чебурашкай доттагIий» яха киноклуб. «Фаьлг». Кинофестиваль. 19.00. Диско-шоу.

«Оргтехника» объединене ДК. 14.00. «ХьунагIа шийла йолча хана». Кердача шера фаьлгий представлени.

КИМ-а цIерагIа клуб. 10.00. СалаIара цIено дех. 13.00. «Iан фаьлг». Кердача шера представлени. 14.00. «Светлячок» яха берий кинотеатр. «Фаьлг болча хьоашалгIа». 16.00. «Гномик». Игротека. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

2 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 9.00. Кердача шера сакъердама представлени. Болх беш я аттракционаш. Вайна гIулакх деш хургья ярмарка. Массови ловзараш, викторинаш, конкурсаш. Кердача шера представлене дакъа лоацаш хургба ГIор Дадеи Снегурочкеи. Екаш хургья духовой оркестр.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 9.00, 12.00, 15.00. «Корсама гонахьа». Кердача шера фаьлгий представлени. 11.00. «Фаьлг». Кинофестиваль. 19.00. «ВIашагIкхетар» яха видеодискотека.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК. 10.00, 12.00, 14.00. Массови ловзараш, конкурсаш, викторинаш, ГIор Дадеи Снегурочкеи юкъе а болаш. «Кердача шера происшествеш» яха спектакль. 15.30. «Фаьлг». Кинофестиваль. 18.00. Кагирхой кердача шера бал.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 11.00, 14.00, 16.00. «Марша доагIалда, Керда шу!». Кердача шера утренникаш. «Фаьлг болча хьоашалгIа». Фаьлг.

Химикий ДК. 10.00, 12.00, 14.00. Кердача шера корсама цIей. Массови ловзараш, конкурсаш, викторинаш. «Iан хьун къайле». Фаьлг.

Просвещене болхлой ЦIа. 10.00. СалоIача ден клуб. Кердача шера цIей. 11.00. «Майра минутка». Кердача шера фаьлг. 16.00. «Ма хоза да уж фаьлгаш!» Литературни цIей.

«Оргтехника» объединене ДК. 10.00, 12.00, 14.00. «Iай шийла йолча хана». Кердача шера фаьлгий представлени. 19.00. «Корсама кIала». Дискосайре.

КИМ-а цIерагIа клуб. 10.00. СалаIара цIено дех. 13.00. Кердача шера КВН. 14.00. «Светлячок» яха берий кинотеатр. «Фаьлг болча хьоашалгIа». 16.00. Болх беш я билльярдни. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

3 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 9.00. Кердача шера сакъердама программа. Болх беш я аттракционаш. Шоана гIулакх деш хургья ярмарка. Массови ловзараш, викторинаш, конкурсаш. ДК-и клубийи художественни самодеятельностей концерташ. Кердача шера представленешка дакъа лоацаш хургба ГIор Дадеи Снегурочкаи.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 9.00, 12.00, 15.00. «Корсама гонахьа» Кердача шера представлени. 11.00. «Фаьлг» яха кинофестиваль. 12.00. «Ма хоза да уж фаьлгаш!» Литературни цIей. 19.00. «30 баьннарашата...». СалаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК. 10.00, 12.00, 14.00. Массови ловзараш ГIор Дадеи Снегурочкаи юкъе а болаш. «Кердача шера происшестви» яха спектакль. 18.00. Кагирхой кердача шера бал.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 11.00. Игротека. 13.00. «Бер» яха клуб. «Моаршал да хьога, корсам!» яха утренник.

Химикий ДК. 10.30. ГIор Дадий олимпиада.

Просвещене болхлой ЦIа. 15.00. Книгаш дезарий клуб.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 384907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; оехктохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийна вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностев транспортев — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректореке — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 384907, г. Грозный ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4406.

СФ02571.